

Tereza Hyánková, Z Alžírsko do budoucnosti. Kabylská migrace do České republiky. Pardubice, Univerzita Pardubice 2015, 257 s., 5 s. tabulek, anglické resumé.–

V dnešní době, kdy se neustále skloňuje pojem migrace, stojí za to připomenout studii o cyklické migraci mezi Kabylií v Alžírsku a Francií, ve druhé rovině pak i mezi Kabylií a Českou republikou. Autorka v ní předkládá čtenářům přehled dějin migračních pohybů Kabyľů mezi severní Afrikou a Evropou a následně i stručný popis stěhování Kabyľů do České republiky, které započalo až na začátku 90. let 20. století. I když má kniha podtitul „Kabylská migrace do České republiky“, ve většině textu je autorčina pozornost zaměřena především na popis historické migrace Kabyľů do Francie, a jedná se tedy spíše o historické pojednání výrazně popisného charakteru. Vlastní situaci kabylských přistěhovalců v České republice je věnována jen jediná – sedmá – kapitola.

Tereza Hyánková přistupuje k danému tématu z perspektivy transnacionalismu, která, cituji „je ... založena na myšlenke schopnosti migrantů představovat si různým způsobem své přináležení ke konkrétním deterritorializovaným sociálním světům... Svým důrazem na pohyb migrantů mezi zemí emigrace a zemí imigrace, na jejich vnímání a interpretaci situace, na jejich jednání i angažmá v mikrosvětích ukotvených ‚tady‘ a ‚tam‘, což pomohlo přesunout pozornost od ‚hostitelské země‘ k samotným migrantům a také od esencialistického zkoumání ‚kulturních rozdílů‘ k hlubšímu, komplexnějšímu a dynamičtějšímu pojetí procesu migrace...“ (s. 12; v této citaci jsem pro stručnost spojil autorčinu

citaci Appaduraie s jejím vlastním názorem – J. K.). Přesto i k tomuto přístupu je autorka kritická a reflektuje jeho případné nedostatky.

První čtyři kapitoly jsou historickým přehledem předkoloniálního života Kabyľů (1. kapitola: Kolonizace, kabylský mýtus a proces utváření kabylské identity) a kulturních a společenských změn, které jim v 70. letech 19. století přinesla vojensky vnucená francouzská kolonizace (2. až 4. kapitola). Právě po vojenské porážce v roce 1871 začíná pozvolná migrace Kabyľů do sousedních zemí a také do Francie. Autorka v textu popisuje chování a osudy tří generací migrantů pohybujících se mezi Kabylií a Francií. Pátá kapitola, „Příběhy I“, na přeepsaných vyprávěních několika respondentů, získaných za autorčina pobytu v Alžírsku, ilustruje tvrzení předešlých kapitol (1. až 4.).

Šestá kapitola, „Unaveni touto zemí“, analyzující společenskou situaci ve Francii a v Alžírsku od 80. let 20. století až po začátek nového tisíciletí, uzavírá historickou část a na autorkou vytvořených hodnotových žebříčcích mladých Kabyľů ji převádí do současnosti a současně je nástupem k části, věnované kabylské migraci do České republiky. Vedle vlastních závěrů tu Tereza Hyánková cituje dosti podobný hodnotový žebříček, který je výsledkem výzkumu R. Couédela.

Poslední dvě kapitoly, „Žít svůj život: Cesta za pokojem, klidem a mírem“ a „Příběhy II“, jsou věnovány výsledkům autorčina výzkumu mezi Kabyly v České

republike a jejich partnerkami. Vzhledem k tomu, že se Tereza Hyánková věnuje již dlouhá léta výzkumu českých Kabyľů, mi připadají obě kapitoly dosti stručné. Vlastně se tu opakuje schéma použité v prvních pěti kapitolách: sedmá kapitola (jak již bylo naznačeno) sumarizuje závěry výzkumu, zaměřené především na hodnocení života v České republice, ve Francii a v Alžírsku, zatímco vyprávění z osmé kapitoly ilustrují skutečnosti dříve napsané.

Popis i analýza dat v kapitole „Žít svůj život“ poskytuje na příkladu malé skupiny imigrantů (Kabyľů; podle autorky jich v roce 2015 žilo v České republice něco přes šest set) odpověď na neustále omílanou hrozbu „invaze cizinců“. Česká republika ani v jejich případě není první a nejžádanější destinací, mnohdy až druhou po Francii, a přednost podle Terezy Hyánkové mají i Velká Británie a Kanada. Důležitou roli v rozhodování, kde se usadit, hrají i sňatky s Čechy a pracovní

příležitosti. V dnešní době jsou pro udržování kontaktů s příbuznými v Alžírsku, v ostatní Evropě i na americkém kontinentu důležité nejmodernější formy telefonního a internetového spojení, které přispívají k vytváření a udržování internacionálních sociálních sítí. V hodnotovém žebříčku imigrantů si však stále udržují důležitou pozici vzpomínky na původní domovinu, tedy na Kabyľii.

„Příběhy II“ jsou opětovně přepisem rozhovorů, jako tomu bylo v kapitole „Příběhy I“ a jejich vypovídací hodnota je spíše ilustrativní. Stručný závěr vlastně jen velmi stručně opakuje dějiny kabyľské migrace do Francie. Kniha je doplněna rozsáhlou bibliografií a několika statistickými tabulkami sumarizujícími počty žádostí o víza do Evropy v letech 2012 až 2014. V úplném závěru knihy je připojen i stručný souhrn v angličtině.

Josef Kandert (FHS UK, Praha)

Peter Salner, Židia na Slovensku po roku 1945 (Komunita medzi vierou a realitou). Ústav etnológie SAV, VEDA, vydavateľstvo SAV, Bratislava 2016, 216 s.–

Nie je prekvapením, že Peter Salner vydal novú monografiu, keďže register jeho publikačnej činnosti je bohatý. Nie je prekvapením, že v nej spracováva problematiku židovskej komunity, výskumom ktorej sa systematicky venuje dve desaťročia a zároveň nie je ani prekvapením, že pri naša novú tému a nové poznatky.

Tento úvod som zvolila preto, lebo sám autor priznáva, že sa nechal inšpirovať obsahom a rozsahom poznatkov, ku ktorým dospel vďaka výskumom doteraz

nespracovaného archívneho materiálu z prostredia náboženských inštitúcií (Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike a Židovská náboženská obec Bratislava).

To, čo je potrebné hodnotiť pozitívne hneď na začiatku, je jednoznačné nasadenie autora pre tému a jej presahy. Publikácia je príkladnou ukázkou zvládnutia interpretácie terénneho i archívneho materiálu a ich analýz. Tých pozitív je oveľa viac.